

zaaknummer 2011-T529 (4)

25 april 2016

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde,
vanaf [jaar] tot [jaar] lid van de Congregatie Broeders Franciscanen
Bleijerheide, daarna priester van het Bisdom Haarlem-Amsterdam en
werkzaam als pastoor te [plaats],
juridisch adviseurs: mr. G.J. van Oosten en mr. M.D. van Rijnsburger.

1. De procedure

Het verloop van de procedure:

- Op 16 januari 2012 is door de griffie van de Klachtencommissie het klaagschrift met bijlagen – onder meer gericht tegen aangeklaagde – ontvangen.
- Op 21 maart 2012 is door de griffie een verweerschrift met bijlagen ontvangen van mr. Van Oosten namens aangeklaagde.
- Op 9 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden.
Klager is op die zitting verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller. Voorts was aanwezig mevrouw [naam], echtgenote van klager.
Aangeklaagde is eveneens op die zitting verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseurs mr. Van Oosten en mr. Van Spanje. Voorts was aanwezig de heer [naam].
- Bij advies van 30 augustus 2012 heeft de Klachtencommissie de Bisschop van Haarlem-Amsterdam geadviseerd de klacht tegen aangeklaagde niet gegrond te verklaren.
- Op 17 september 2012 is door de griffie een bezwaarschrift ontvangen van mr. Weller namens klager ingediend tegen het advies van de Klachtencommissie van 30 augustus 2012.
- Bij beslissing van 3 januari 2013 heeft de bijzondere kamer het bezwaar niet gegrond verklaard.
- Op 26 januari 2015 is door de griffie een verzoek tot herziening van het advies van 30 augustus 2012 ontvangen van mr. Weller namens klager.

- Bij tussenbeslissing van 24 maart 2015 heeft de bijzondere kamer bepaald dat er een onderzoek zal worden ingesteld ex artikel 12 van de Procedure en is daartoe mr. H.J. Schepen, lid van de bijzondere kamer, benoemd.
- Op 11 januari 2016 is door mr. Schepen zijn onderzoek gesloten en rapport uitgebracht.
- Bij beslissing van 1 maart 2016 heeft de bijzondere kamer het verzoek tot herziening van het advies van 30 augustus 2012 gegrond verklaard.
- Op 29 maart 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.
Klager is niet verschenen. Hij werd vertegenwoordigd door zijn juridisch adviseur mr. Weller. Voorts was aanwezig mevrouw [naam].
Aangeklaagde is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseurs mr. Van Oosten en mr. Van Rijnsburger. Voorts was aanwezig de heer [naam].

2. De klacht zoals beschreven in het advies 30 augustus 2012

- 2.1. Klager verbleef in de periode 1968 tot 1972 in het [naam] (verder: het pensioonaat). Aldaar is klager door meerdere broeders misbruikt, waaronder aangeklaagde.
- 2.2. Klager kwam in 1970 of 1971, hij zat toen in de vijfde klas van de lager school en was tien of elf jaar oud, in contact met aangeklaagde. Nadien is klager een aantal keren door aangeklaagde seksueel misbruikt.

De eerste maal was tijdens een muziekles, die door aangeklaagde op het pensioonaat werd gegeven. Bij een pianoles, die aan een klein groepje leerlingen werd gegeven, zat klager rechts naast aangeklaagde op de pianokruk. Aangeklaagde ging met zijn rechterhand in de linkerbroekspijp van klager. Klager schoof wat op om te laten merken dat hij daarvan niet gediend was. Aangeklaagde ging vervolgens echter met zijn rechterhand achterin de broek van klager en tussen diens billen. Klager sloeg de klep van de piano hard dicht en ging ervandoor.

De tweede maal was toen klager binnenliep bij een door aangeklaagde geleide gespreksgroep. Klager zag dat aangeklaagde tegen andere leerlingen vertelde hoe je bij jezelf moest 'wrijven' en hoe je dat bij hem, aangeklaagde, moest doen. Aangeklaagde had bij die gelegenheid een leerling op schoot. Kort daarna vertelde aangeklaagde aan klager dat hij toen seksuele voorlichting had gegeven. Hij sloeg klager bij die gelegenheid.

Het derde en vierde voorval betrof het door aangeklaagde met zijn stijve geslacht 'aanrijden' tegen klager. Eenmaal gebeurde dat op de speelplaats. Klager rende toen snel weg. De tweede maal gebeurde het op de kamer van aangeklaagde, die klager daarbij in een hoek drukte.

- 2.3. Het misbruik op het internaat heeft het leven van klager vergald. Het heeft zijn carrière verwoest en zijn fysieke en geestelijk welzijn enorm geschaad, maar bovenal zijn persoonlijkheid verminkt. Klager is een persoon geworden die hij nooit heeft willen worden. Hij wordt regelmatig achtervolgd door angsten en de beelden van het op het pensionaat gebeurde geweld en misbruik. Klager is eenzaam en angstig.

Hij heeft sinds twintig jaar therapie en aanzienlijke medicatie, doch de confrontatie met het verleden blijft. De publiciteit rond het misbruik in de R.-K. Kerk en vooral de ontkenning dat men het misbruik bekend was, wekt bij klager grote woede vanwege de onrechtvaardigheid ervan.

- 2.4. Klager heeft de volgende doelen met de klachtenprocedure:
- a. een oprechte en werkelijk erkenning van hetgeen hem is aangedaan in de jaren op het pensionaat. Het gaat daarbij niet alleen om het seksuele misbruik, doch ook om de lichamelijke en geestelijke mishandeling;
  - b. maatregelen tegen diegenen die toentertijd verantwoordelijk waren en nu nog posities binnen “de Orde” bekleden, voor zover dat nog zinvol is;
  - c. het hervinden van enig zelfrespect.

Klager verzoekt om toekenning van een financiële compensatie.

3. Het verweer op de klacht

Aangeklaagde heeft gedurende de gehele procedure ten stelligste en gemotiveerd betwist dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.

4. De ontvankelijkheid van de klacht

Mr. Van Oosten heeft ter zitting van de Klachtencommissie van 29 maart 2016 namens aangeklaagde aangevoerd dat de klacht met betrekking tot het gestelde seksuele misbruik tijdens de pianoles nooit formeel is ingediend. Aangeklaagde vraagt zich dan ook af of klager ontvankelijk is wat betreft de klacht zoals die ter zitting van de Klachtencommissie van 9 augustus 2012 is aangevuld.

De Klachtencommissie stelt vast dat:

- Artikel 3.2 van de Procedure luidt dat het klaagschrift (onder meer) omvat de beschrijving van de klacht, omstandigheden en feiten waarop deze berust.
- Artikel 16.3 van de Procedure luidt dat tijdens de zitting de klager, de aangeklaagde of de (gemachtigde van de) kerkelijk gezagsdrager de gelegenheid wordt gegeven hun belangen voor te dragen of te doen voordragen.

Gelet op vorenstaande artikelen en haar vaste jurisprudentie ter zake is de Klachtencommissie van oordeel dat de klacht moet worden beschreven in het klaagschrift en dat deze door een klager schriftelijk kan worden aangevuld of gewijzigd en ook tijdens de behandeling van de klacht ter zitting nog kan worden aangevuld of gewijzigd. De Klachtencommissie is dan ook van oordeel dat klager kan worden ontvangen in zijn klacht wat betreft het gestelde seksueel misbruik tijdens de pianoles.

5. De omvang van de klacht na herziening

5.2. Klager heeft als nieuw steunbewijs aangeleverd de verklaringen van de heren [naam], [naam], [naam] en [naam].

5.1. De Klachtencommissie heeft kennisgenomen van de beslissing van de bijzondere kamer van 1 maart 2016. In haar beslissing heeft de bijzondere kamer overwogen dat zij van oordeel is dat, indien de Klachtencommissie ten tijde van het tot stand komen van het advies van 30 augustus 2012 bekend was geweest met – met name – de verklaringen van de heren [naam], [naam] en [naam] en de klacht in de zaak met zaaknummer 2011-T376 (klager [naam]) het niet uitgesloten moet worden geacht dat de Klachtencommissie een ander advies zou hebben uitgebracht.

5.4. De Klachtencommissie heeft voorts kennisgenomen van het advies van de Klachtencommissie van 30 augustus 2012 waarin door de Klachtencommissie onder 4.8. is overwogen:

“Als enig steunbewijs voor de klacht is naar voren gebracht een klacht van de heer [naam] tegen aangeklaagde. Tot de aannemelijkheid van het gestelde misbruik van klager door aangeklaagde kan de klacht van [naam] echter niet voldoende bijdragen, omdat de klacht van [naam] ziet op een volledig ander feitencomplex, met name waar het de door [naam] gestelde wijze van misbruik door aangeklaagde aangaat.”

De Klachtencommissie is van oordeel dat het nieuw aangeleverde steunbewijs in de vorm van de verklaringen van de heren [naam], [naam], [naam] en [naam] betrekking zou kunnen hebben op het gestelde seksueel misbruik tijdens de pianoles. Het gaat in deze verklaringen – kort weergegeven – om wat hen is overkomen tijdens de hun door aangeklaagde gegeven pianoles, waarbij er geen sprake is van het aftrekken door aangeklaagde, zoals [naam] in zijn klaagschrift heeft beschreven.

De Klachtencommissie ziet dan ook geen reden om ten aanzien van de waardering van de klacht in de zaak [naam] als steunbewijs af te wijken van het advies van 30 augustus 2012. De Klachtencommissie blijft van oordeel dat de klacht van [naam] niet voldoende kan bijdragen tot de aannemelijkheid van het gestelde misbruik van klager door aangeklaagde, omdat de klacht van [naam] ziet op een volledig andere feitencomplex, met name waar het de door [naam] gestelde wijze van misbruik door aangeklaagde aangaat.

De Klachtencommissie is van oordeel dat, gelet op het nieuw aangeleverde steunbewijs in de vorm van de verklaringen van de heren [naam], [naam], [naam] en [naam], de beoordeling van de klacht na herziening beperkt kan blijven tot het gestelde seksueel misbruik tijdens de pianoles.

6. De beoordeling van de klacht na herziening

6.1. Klager stelt dat aangeklaagde hem tijdens een pianoles seksueel heeft misbruikt. Bij een pianoles zat klager rechts naast aangeklaagde op de pianokruk. Aangeklaagde ging met zijn rechterhand in de linkerbroekspijp van klager. Klager schoof wat op om te laten merken dat hij daarvan niet gediend was. Aangeklaagde ging vervolgens echter met zijn rechterhand achterin de broek van klager en tussen diens billen. Klager sloeg de klep van de piano hard dicht en ging ervandoor.

- 6.2. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 6.3. De door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 6.4. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht moet worden gesteund door bewijs op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.

De Klachtencommissie heeft kennisgenomen van de verklaringen van de heren [naam], [naam], [naam] en [naam].

De verklaring van de heer [naam]

De Klachtencommissie stelt vast dat de heer [naam] (geboren op [datum] en inmiddels overleden op [datum]) heeft verklaard dat hij door aangeklaagde seksueel is misbruikt toen hij 13 à 14 jaar was – in 1957 / 1958 – tijdens de pianoles.

Aangeklaagde heeft aangevoerd dat hij na zijn intreding aanvankelijk uitsluitend contact mocht hebben met mede-novicen en de broeders die nog geen eeuwige professie hadden gedaan, dat hij eerst vanaf 1962 bij de muziek op het internaat werd betrokken, dat hij pas in 1963 is begonnen met zijn studie muziekleraar en dat hij voor 1964 geen pianoles heeft gegeven.

De Klachtencommissie is van oordeel dat uit het dossier onvoldoende aannemelijk is geworden dat aangeklaagde voor 1964, en in het bijzonder reeds in de periode 1957 / 1958, pianoles heeft gegeven. De Klachtencommissie acht dan ook enkel de verklaring van de heer [naam] onvoldoende om aannemelijk te achten dat het aangeklaagde was die hem in 1957 / 1958 seksueel heeft misbruikt. Daaraan doet naar het oordeel van de Klachtencommissie niet af dat de heer [naam] aangeklaagde op een foto heeft herkend als de pianoleraar nu deze herkenning, bijna 60 jaar na dato, uitsluitend heeft plaatsgevonden aan de hand van foto's waarop alleen aangeklaagde als broeder stond afgebeeld. De Klachtencommissie weegt in haar oordeel mee hetgeen door mr. Schepen in zijn onderzoeksrapport d.d. 11 januari 2016 over de verklaring van de heer [naam] heeft overwogen.

De verklaring van de heer [naam] kan dan ook niet dienen als steunbewijs voor het door klager gestelde seksueel misbruik door aangeklaagde.

De verklaringen van de heren [naam], [naam] en [naam]

De Klachtencommissie stelt vast dat – kort weergegeven –:

- de heer [naam] heeft verklaard dat aangeklaagde zijn nek streelde en aaide en aangeklaagde met zijn hand aan zijn benen begon te voelen;
- de heer [naam] heeft verklaard dat aangeklaagde hem speels in zijn knie kneep en lichtjes zijn been begon te strelen;
- de heer [naam] heeft verklaard dat hij bij aangeklaagde op schoot moest gaan zitten.

De Klachtencommissie is van oordeel dat hetgeen de heren [naam], [naam] en [naam] hebben verklaard mogelijk geduid kan worden als grensoverschrijdend, maar niet kan worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. Deze verklaringen kunnen dan ook niet dienen als steunbewijs voor het door klager gestelde seksueel misbruik door aangeklaagde.

De Klachtencommissie kan dan ook niet tot het oordeel komen dat voldoende aannemelijk is geworden dat klager door aangeklaagde seksueel is misbruikt.

- 6.6. Mr. Weller heeft verzocht om de zaak aan te houden om nader onderzoek te kunnen laten plaatsvinden, in die zin dat broeder Alfons en de heren [naam] en [naam] nader kunnen worden gehoord en de beslissing van de bijzondere kamer op het verzoek tot herziening in de zaak [naam] kan worden afgewacht.

De Klachtencommissie ziet geen reden om de zaak aan te houden. Broeder [naam] en de heren [naam] en [naam] kunnen niet verklaren over seksueel misbruik door aangeklaagde. Een nadere verklaring zal dan ook niet kunnen bijdragen aan de aannemelijkheid dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde. De uitkomst acht de Klachtencommissie, gelet op hetgeen hiervoor ten aanzien van de zaak [naam] is overwogen, niet van belang voor de beoordeling van de zaak van klager. Derhalve wordt het verzoek afgewezen.

7. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van Haarlem-Amsterdam de klacht tegen aangeklaagde niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 25 april 2016 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en aangeklaagde, alsmede de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager, aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.